

SUOMEN VALKOISEN RUUSUN
RITARIKUNNAN OHJESÄÄNTÖ

ASETUS

SUOMEN LEIJONAN
RITARIKUNNAN PERUSTAMISESTA

MÄÄRÄYKSET SUOMEN VALKOISEN RUUSUN
JA SUOMEN LEIJONAN RITARIKUNTAIN
KUNNIAMERKKIEN ANTAMISESTA

Minä
Carl Gustaf Emil Mannerheim
Suomen Valtionhoitaja

teen täten tiettäväksi, että olen nähnyt hyväksi vahvistaa allaolevan
Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan
ohjesäännön¹⁾)

1 §

Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkkiä jaetaan isänmaan palveluksessa ansioituneille kansalaisille. Ulkomaan alamaisia voidaan myöskin palkita tällä ritarimerkillä.

2 §

Ritarikunnan suurmestarina on Suomen valtakunnan päämies. Ainoastaan hän on oikeutettu jakamaan tätä ritarimerkkiä.

3 §

Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki on jaettu seuraaviin luokkiin: suurristin komentajat, I luokan komentajat, komentajat, I luokan ritari ja ritari. Sitä paitsi on Suomen Valkoisen Ruusun ansioristi sekä I luokan mitali ja mitali.

4 §

Erikoisena kunnianosoituksena voidaan ritarimerkin ketju antaa suurristin komentajalle. Ritarimerkin kaikkia luokkia voidaan samassa tarkoituksessa antaa jalokivien kera kuin myöskin miekan kera taistelussa osoitetusta urhoollisuudesta. Ritarikunnan suurmestarilla on aina suurristi ketjun kera ja suurmestarin puolisoilla ritarikunnan suurristi.

5 §

Suurristin komentajan kunniamerkkinä on ritarikuntaristi ja rintatähti. Ritarikuntaristi on kultakehykseen valettu valkoinen emaljiristi, jonka sekä korkeus että leveys on 54 mm. Keskustaan on kiinnitetty heraldinen ruusu ja ristin aukeamiin kultainen leijonanpää. Ristiä kannetaan 110 mm. levyisessä, oikean olan yli vasemmalle kupeelle kulkevassa tummansinisessä läikehtivässä ritarikuntanauhassa, joka kuitenkin naisille on 56 mm. levyinen. Hengelliseen säätyyn kuuluvat komentajat kantavat ristiä 110 mm. levyisessä, kummankin olan yli kulkevassa ritarikuntanauhassa Rintatähti, jota kannetaan rinnan vasemmalla puolella, on hopeinen viisikärkinen ritarikuntatähti, jossa etäisyys keskipisteestä kärkiin on 44 mm. Keskustassa on valkoisesta emaljista tehty heraldinen ruusu sinisellä pohjalla, jota ympäröi mustalla pohjalla oleva kullattu kirjoitus ”Isänmaan hyväksi”. Tähten kärkien välisissä kulmissa on kolme kultaista sädettä. Kun ketju, jonka muodostaa 9 heraldista ruusua, jotka vuoroin ovat kiinnitetyt toisiinsa 9 kultaisella kuusenoksaristillä, on annettu jollekin, kannetaan ritarimerkin ristiä siinä.

6 §

I luokan komentajat kantavat 52 mm. levyisessä kaulan ympäri kulkevassa nauhassa muuten samanlaista ritarimerkkiristiä, paitsi että sen pituus ja leveys on 49 mm. Tähän luokkaan kuuluva rintatähti on samanlainen kuin suurristin, paitsi että kärkien huiput ovat 41 mm. etäisyydessä keskipisteestä ja on se ilman kultaisia säteitä. Naisille annettu komentajamerkki kiinnitetään aina nauharuusukkeessa vasemmalle puolen rintaa ritarimerkkien ja mitalien yläpuolelle.

7 §

Komentajat kantavat samaa ritarimerkkiristiä kuin I luokan komentajat, mutta ilman rintatähteä.

8 §

I luokan ritari kantaa ritarimerkkiristiä, jonka pituus ja leveys on 40 mm., 32 mm. levyisessä nauhassa vasemmalla puolella rintaa.

I luokan ritarimerkin nauhaan voidaan kiinnittää samanvärinen pyöreä ruusuke, jonka halkaisija on 27 millimetriä.

9 §

Ritari kantaa samalla tavalla yhtäläistä ristiä, joka on valettu hopeaan ja jonka aukeamissa on hopeinen leijonapää.

10 §

Valkoisen Ruusun ansioristiä, jonka muodostaa hopeinen ritarimerkkiristi, kannetaan samalla tavalla.

11 §

Valkoisen Ruusun I luokan mitali on hopeinen mitali, jonka läpileikkaus on 30 mm. Etusivulle on kaiverrettu Valkoisen Ruusun ritarimerkin risti ja takasivulle ”Isänmaan hyväksi”. Mitali on samanlainen pronssinen mitali. Kumpaakin mitalia kannetaan ritariristin nauhassa vasemmalla puolella rintaa. Sodassa jaetaan sitä nauhaan kiinnitetyn soljen kera, johon on kaiverrettu sen taistelun tai ottelun nimi, jonka johdosta mitali on saatu.

I luokan mitalia voidaan myöskin jakaa sen etusivulle kaiverrettu risti kullattuna.

12 §

Henkilö saatuaan korkeamman luokan ei enää kannata alemmalla, ellei sitä ole annettu jalokivien tai miekan kera.

I momentin määräys ei koske ansioristiä eikä mitaleja.

13 §

Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkkiä kannetaan Suomen Vapauden ristin jälkeen.

14 §

Arvomerkki ja ritarimerkin diplomi annetaan ulkomaalaisille lunastuksetta. Suomen kansalaiset suorittavat diploomista ritarikunnan hallituksen vahvistaman lunastuksen, ellei ritarimerkkiä ole annettu ketjun, jalokivien tai miekan kera.

15 §

Kumottu 11.3.2008.

16 §

Ritarikunnalla on hallitus, joka päättää ritarikunnan taloutta koskevista kysymyksistä ja hoitaa muut ritarikuntaa koskevat asiat, valmistelea esiteltävät asiat sekä pitää nimiluetteloa niistä, jotka ovat saaneet kunniamerkin.

Tarkemmat ohjeet ritarikunnan varainhoidosta ja muusta toiminnasta vahvistaa hallitus.

17 §

Ritarikunnan hallituksen jäsenet nimittää suurmestari.

18 §

Suurmestari nimittää ritarikunnan kanslerin, joka ensin mainitun ollessa estettynä johtaa puhetta hallituksessa.

19 §

Ritarikunnan hallitus kokoontuu suurmestarin tai kanslerin kutsusta. Muissa kuin kunniamerkkien antamista koskevissa asioissa hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla. Päätökseksi tulee se mielipide, jota useimmat ovat kannattaneet. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

20 §

Ritarikunnan toimihenkilöitä ovat rahastonhoitaja ja kaksi sihteeriä, jotka suurmestari nimittää sekä tarvittava kansliahenkilökunta, jonka hallitus ottaa. Hallituksen jäsenille voidaan maksaa tehtävistään palkkiota. Palkkiot ja toimihenkilöiden palkkauksen, jotka suoritetaan ritarikunnan varoista, vahvistaa hallitus.

21 §

Ritarikunnan hallitus yksin päättää siitä, onko joku ritarikuntaan kuuluva menettävä arvomerkinsä.

22 §

Ritarikunnan sinetissä on sen arvomerkit.

23 §

Ritarikunnan juhlapäivä on joulukuun 6 päivä.

Varmemmaksi vakuudeksi olen tämän ohjesäännön omakätisesti allekirjoittanut ja vaakunakilvelläni vahvistanut. Helsingissä, 16.p:nä toukokuuta 1919.

MANNERHEIM

toimitussihteeri: K.V. Holma

¹) Säilyttäen ennallaan ulkonaisen muodon ja johtolauseen on ohjesääntöön sisällytetty ne muutokset ja lisäykset, jotka presidentit Svinhufvud, Ryti, Mannerheim, Kekkonen, Koivisto ja Halonen ovat tehneet 20.8.1936, 12.6.1944, 7.9.1945, 23.5.1957, 13.9.1963, 9.11.1984, 25.4.1988, 9.9.1993 ja 11.3.2008 päivätyillä päätöksillään sekä 13.12.1963 annetulla asetuksella.

Asetus Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisesta¹⁾

Annettu Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1942.

Pääministerin esittelystä perustetaan Suomen Leijonan ritarikunta ja vahvistetaan sille seuraava ohjesääntö:

1 §

Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkejä annetaan tunnustukseksi huomattavista sekä siviili-että sotilaallisista ansioista. Niitä voidaan antaa myös ulkomaalaisille

2 §

Ritarikunnan suurmestarina on tasavallan presidentti, joka yksin on oikeutettu antamaan sen kunniamerkkejä.

3 §

Suomen Leijonan ritarikunnassa on seuraavat luokat:

Suurristin komentajat,

I luokan komentajat,

Komentajat,

I luokan ritarit ja

Ritarit.

Lisäksi on perustettu Suomen Leijonan ritarikunnan Pro Finlandia-mitali, joka voidaan antaa vain taiteilijoille ja kirjailijoille, sekä Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristi.

4 §

Tunnustukseksi sodanaikaisista sotilaallisista ansioista voidaan ritarikunnan kunniamerkki, Pro Finlandia-mitalia lukuunottamatta, antaa miekkoineen.

I luokan ritarin ja ritarin kunniamerkki voidaan antaa nauhaan kiinnitettävine solkineen, jonka laadun ja muodon suurmestari määrää.

5 §

Suurristin komentajan kunniamerkkinä on ritarikuntaristi ja rintatähti.

Ritarikuntaristi on kultakehykseen valettu valkoinen emaljiristi, jonka sekä korkeus että leveys on 54 mm. Keskustassa on kultainen leijona kultakehykseen valetulla punaemaljisella kohopyöriöllä. Ristiä kannetaan 110 mm levyisessä, oikean olan yli vasemmalle kupeelle kulkevassa tummanpunaisessa ritarikuntanauhassa, joka kuitenkin naisille on 56 mm levyinen. Hengelliseen säätyyn kuuluvat komentajat kantavat ristiä 110 mm levyisessä, kummankin olan yli kulkevassa ritarikuntanauhassa.

Rintatähti, jota kannetaan rinnan vasemmalla puolella, on hopeinen viisikärkinen ritarikuntatähti, jossa etäisyys keskipisteestä kärkiin on 44 mm. Keskustassa on kultainen leijona kultakehykseen valetulla punaemaljisella kohopyöriöllä. Tähten kärkien välisissä kulmissa on kolme kultaista sädettä.

6 §

I luokan komentajan kunniamerkkinä on niinkään ritarikuntaristi ja rintatähti. Ritarikuntaristiä, joka muuten on samanlainen kuin suurristin komentajan paitsi että sen korkeus ja leveys on 49 mm, kannetaan 52 mm levyisessä kauluksen ympäri kulkevassa ritarikuntanauhassa. Rintatähteä, joka muuten on samanlainen kuin suurristin komentajan paitsi että etäisyys keskipisteestä kärkiin on 41

mm ja että kärkien väliset kulmat, joissa ei ole kultaisia säteitä, ovat syvemmät kuin suurristissä, kannetaan niinkään rinnan vasemmalla puolella.

7 §

Komentajan kunniamerkkinä on samanlainen ritarikuntaristi kuin I luokan komentajalla.

8 §

I luokan ritarin kunniamerkkinä on rinnan vasemmalla puolella 32 mm levyisessä ritarikuntanauhassa kannettava ritarikuntaristi, joka on samanlainen kuin korkeampiin luokkiin kuuluvilla, mutta jonka korkeus ja leveys on 40 mm. Nauhaan kiinnitetään samanvärisen pyöreä ruusuke, jonka halkaisija on 27 mm.

9 §

Ritarin kunniamerkkinä on samanlainen ritarikuntaristi, joka on yhtä suuri kuin I luokan ritarin, mutta valettu hopeaan ja jonka nauhaan ei kiinnitetä ruusuketta.

9a §

Suomen Leijonan ritarikunnan Pro Finlandia-mitali on kullattu hopeamitali, jonka halkaisija on 30 mm; sen etupuoli vastaa ritarikuntaristin keskusosaa ja sen kääntöpuolella on sanat ”Pro Finlandia” ja laakeriseppelkoriste, joitten muodostaman kehyksen sisään kaiverretaan mitalin saajan nimi. Mitalia kannetaan samoin kuin ritarimerkkiä.

10 §

Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristi on ritarimerkin suuruinen ja sen tavoin kannettava hopearisti. Keskustassa on ritarikuntaristiin kuuluva emaljinen kohopyöriö kultaisine leijonineen.

11 §

Korkeamman luokan kunniamerkin saanut ei käytä alempaa, jollei tätä ole annettu miekkoineen. I momentin määräys ei koske Pro Finlandia-mitalia, solkineen annettua ritarimerkkiä eikä ansioristiä.

12 §

Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkiä kannetaan Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan vastaavan luokan kunniamerkin jälkeen.
Pro Finlandia-mitalin kantamisesta määrätään erikseen.

13 §

Ritarikunnan asioita hoitaa Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan hallitus, jota tästä lähtien sanotaan Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnan hallitukseksi.

14 §

Kunniamerkin saaneelle annetaan siihen kuuluva kunniakirja, josta kaikkien kotimaisten komentajain ja ritarien on suoritettava ritarikunnan hallituksen vahvistama lunastus mikäli kunniamerkkiä ei ole annettu miekkoineen.

Ulkomaalaiselle annetaan kunniamerkki kunniakirjoineen lunastuksetta.

15 §

Ritarikunnan hallitukseen kuuluu suurmestarin lisäksi ritarikunnan kansleri ja varakansleri sekä ainakin neljä jäsentä, jotka kaikki suurmestari nimittää.

16 §

Milloin suurmestari ei itse halua sitä tehdä, toimii ritarikunnan hallituksen kokouksessa puheenjohtajana kansleri tai hänen estyneenä ollessaan varakansleri.

17 §

Ritarikunnan hallitus kokoontuu suurmestarin tai kanslerin kutsusta ja vahvistaa toimintaansa varten tarpeelliset määräykset.

18 §

Ritarikunnan virkamiehinä on rahastonhoitaja ja kaksi sihteeriä, jotka kaikki suurmestari nimittää. Ritarikunnan hallitus vahvistaa heidän toimintaansa varten tarpeelliset tarkemmat ohjeet.

19 §

Suurmestari voi julistaa annetun kunniamerkin menetetyksi.

20 §

Ritarikunnan sinetissä on kuvattuna sen arvomerkit.

21 §

Ritarikunnan juhlapäivä on joulukuun 6 päivä.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1942.

Tasavallan Presidentti
RISTO RYTI

Pääministeri J.W. Rangell

¹)Pykälät 3,4,5,11,12 ja 14 on korjattu ja pykälä 9a lisätty niiden muutosten ja lisäysten mukaisesti, jotka on tehty 10.12.1943, 17.7.1957, 17.11.1967 ja 29.2.2008 annetuilla asetuksilla.

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntain Suurmestari

on ritarikuntain hallituksen esityksestä syyskuun 7 päivänä 1945 nähnyt hyväksi kumota kesäkuun 1 päivänä 1940 vahvistetut määräykset Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kunniamerkkien antamisesta sekä vahvistaa seuraavat

MÄÄRÄYKSET

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntain kunniamerkkien antamisesta ¹⁾

1 §

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntain kunniamerkkejä annetaan niistä vahvistettujen sääntöjen, vakiintuneen tavan ja kansainvälisen käytännön mukaisesti.

2 §

Esityksen kunniamerkin antamisesta tekee ehdokkaan kansalaisuudesta riippumatta asianomainen valtioneuvoston jäsen tai oikeuskansleri lähettäen sen ritarikuntain hallitukselle osoitettuna ja tarkoin perusteltuna ritarikuntain kansliaan.

Eduskunnan puhemies osoittaa kunniamerkkiesityksensä suoraan ritarikuntain hallitukselle. Esityksen kunniamerkin antamisesta puolustusvoimiin kuuluvalla tai ulkomaalaisella sotilashenkilöllä voi niinkään puolustusvoimain komentaja osoittaa suoraan ritarikuntain hallitukselle.

Ritarikuntain hallitus voi tehdä aloitteen kunniamerkin antamisesta.

3 §

Esityksestä tai ritarikuntain hallituksen aloitteesta, joka tarkoittaa kunniamerkin antamista ulkomaalaiselle, ritarikuntain hallitus hankkii ulkoasiainministerin lausunnon.

4 §

Suurmestarille esittelee kunniamerkin antamista koskevan esityksen tai aloitteen ritarikuntain kansleri tai hänen estyessään varakansleri.

5 §

Kunniamerkin antamisesta ritarikuntain hallitus ilmoittaa asianomaisen esityksen tekijälle, jolle myös kunniamerkki siihen kuuluvine omistuskirjoineen, ellei suurmestari sitä itse asianomaiselle ojenna tai siitä toisin määrää, ritarikuntain kansliasta lähetetään kunniamerkin saajalle toimitettavaksi. Ulkomaalaiselle annettu kunniamerkki lähetetään ulkoasiainministeriön välityksellä.

6 §

Kunniamerkkejä annetaan Suomen kansalaisille vuosittain joulukuun 6 päivänä. Puolustusvoimissa, rajavartiolaitoksessa ja puolustusministeriössä palvelevat saavat heille tulevat kunniamerkit kesäkuun 4 päivänä. Erikoistapauksissa voidaan kunniamerkki antaa muunakin aikana.

7 §

Esitys, joka tarkoittaa kunniamerkin antamista joulukuun 6 päivänä, on toimitettava ritarikuntain kansliaan kunakin vuonna ennen lokakuun 1 päivää, jota varten korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentit, arkkipiispa, Helsingin yliopiston kansleri, hovioikeuksien presidentit, maaherrat, piispat ja keskusvirastojen päälliköt sekä heitä vastaavat viranomaiset samoin kuin eri laitokset ja järjestöt toimittavat kunniamerkin antamista tarkoittavat, ritarikuntain hallituksen vahvistamia kaavakkeita käyttämällä laaditut ehdotuksensa perusteluineen asianomaiseen ministeriöön tai muille 2 §:n mukaan kunniamerkkiesitysten tekemiseen oikeutetuille kunakin vuonna ennen elokuun 1 päivää.

Esityksen tarkoittaessa kunniamerkin antamista kesäkuun 4 päivänä vastaavat 1 momentissa vahvistettuja määräaikoja huhtikuun 15 ja maaliskuun 15 päivä.

8 §

Sodan aikana annettavia kunniamerkkejä koskevien asiain käsittelyjärjestyksestä suurmestari määrää erikseen.

Helsingissä 7 päivänä syyskuuta 1945.

Suurmestari
Mannerheim

Kansleri Antti Tulenheimo

¹) Koska kunniamerkkien antaminen kesäkuun 24 päivänä on lopetettu ja sotilashenkilöille suurmestarin päätöksen mukaan annetaan (vuodesta 1961 lähtien) kunniamerkkejä vuosittain kesäkuun 4 päivänä, puolustusvoimain lippujuhlan päivänä, on pykälät 6 ja 7 korjattu tämän mukaisesti. Suurmestarin päätöksellä 9.9.1993 on 1 §:n 2 mom. poistettu. Päätöksillä 23.5.1985 ja 10.3.1994 on 7 §:n määräaikoja muutettu.